

Teaser

Den danske folkeligheds ideologiske rødder kan spores tilbage til N.F.S. Grundtvig, der især brugte begrebet som *folke-lighed* – en demokratisk og anti-autoritær forestilling om folkelig lighed og solidaritet inden for nationalstaten. 'Folkelighed' benyttes stadig i mange sammenhænge i dag, men synes i stigende grad at udgøre et paradoksalt og skrøbeligt begreb. Eksisterer der stadig en fælles-folkelighed i vores individualiserede og multikulturelle samfund? Og i så fald, hvor og på hvilke præmisser kan man tale om folkelighed?

Folkeligheden knyttes ofte til den universalistiske rettighedstænkning, der i Danmark har udmøntet sig i institutioner som folkeskolen, folkepensionen og folkebiblioteket. Denne rettighedstænkning står i dag over for afgørende omvæltninger med en økonomisk krise, der sætter forestillingen om grundrettigheder til debat. Modsat den institutionaliserede folkelighed, synes de seneste års omfattende folkelige oprør på globalt plan at udtrykke en ny opblomstring af kampe for lighed og rettigheder, der kommer fra folket, og ikke fra staten.

Kunsten synes at have et komplekst forhold til folket, hvor den, især gennem det seneste århundrede, har søgt en balance mellem folkelig appel og kunstnerisk værdi. Avantgarden forsøgte eksempelvis at nedbryde skellet mellem høj- og lavkultur, men formåede sjældent at få folket med sig. Denne balanceakt har affødt mange værdikampe i Danmark bare inden for de seneste år - herunder opgøret med smagsdommeri, oprettelsen af en kulturkanon og begrebet om 'sammenhængskraft' i samfundet.

Mediernes distributionskanaler bliver i stigende grad indtaget af den almindelige borger. Her er det ikke masserne, men individet, der deltager i reality-programmer og eksponerer sig selv via blogs og Facebook-profiler. Men er denne 'den almene borgers'- synlighed udtryk for en ny folkelighed i fjernsynet og på nettets sociale medier? Hvem sidder tilbage som publikum, når alle står på scenen? Og kan fællesskabet ske på selvrealiseringens præmisser?

Folkelighedsbegrebet virker på den ene side til at være et centralt og aktuelt begreb i mange nationale og globale problemstillinger, imens det på den anden side kan virke som et forældet og sentimentalt begreb med rødder i nationalstatens kamp mod ydre og indre fjender. Kulturo ønsker med dette nummer at søge efter folkeligheden i vor tid. Vi ønsker at afspejle folkeligheden i dens mange facetter og belyse dens flertydighed og udviskede grænser.

*Artikelbidrag (max. 15.000 anslag inkl. mellemrum)
modtages på post@kulturo.dk inden 29. maj 2012*